

WOJEWODA OPOLSKI

45-082 Opole, ul. Piastowska 14
Skrytka pocztowa 3

Opole, 18 lipca 2023 r.
ZPS.I.431.34.2023.DG

**Pan
Ryszard Kalis
Dyrektor Powiatowego
Centrum Pomocy
Rodzinie w Namysłowie
Plac Wolności 1
46-100 Namysłów**

Wystąpienie pokontrolne

I. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Dom Dziecka „Szansa” w Namysłowie
ul. Pułaskiego 3B
46-100 Namysłów

II. Imię, nazwisko i stanowisko służbowe inspektorów

- **Daria Grabowska** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierująca zespołem inspektorów,
- **Joanna Antosz** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu,
- **Krzysztof Goetz** – kierownik Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu,

III. Termin kontroli

12, 15, 17, 18, 23, 24 i 26 maja 2023 r.

IV. Zakres kontroli

- ocena standardu opieki i wychowania w placówce,

- ocena standardu usług w placówce w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych wychowanków,
- przestrzeganie praw dziecka,
- kwalifikacje osób zatrudnionych w placówce stosownie do art. 98 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

V. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Domu Dziecka „Szansa” w Namysłowie w kontrolowanym zakresie. Powyższa ocena wynika z ustaleń kontroli opisanych w części VI pkt. 1 wystąpienia, w podpunktach 1.2 i 3.5 oraz stwierdzonych nieprawidłowościach wyszczególnionych w VII części wystąpienia.

VI. Ustalenia kontroli

Kontrolę przeprowadzono na wniosek Rzecznika Praw Dziecka do którego wpłynęły niepokojące doniesienia wskazujące na nieprawidłowości w opiece nad dziećmi z Domu Dziecka w Namysłowie (ul. Pułaskiego 1). Wskazane w piśmie zarzuty dotyczyły zastraszania i poniżania wychowanków placówki przez dyrektora oraz osoby zatrudnione, a także stosowania wulgaryzmów i rękoczynów względem małoletnich, niewłaściwych kar, a także nie udzielanie wsparcia wychowankom w przypadku złego samopoczucia.

Dom Dziecka „Szansa” w Namysłowie z 12 miejscami socjalizacyjnymi prowadzony jest na podstawie decyzji Wojewody Opolskiego z dnia 7.04.2022 r. nr PS.I.9423.2.4.2022.JA zezwalającej Staroście Namysłowskiemu na prowadzenie placówki na czas nieokreślony. Decyzja została wydana w oparciu o aktualną dokumentację zawierającą m.in. opinię Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Namysłowie z dnia 31.03.2022 r. warunkowo dopuszczającą lokal w którym znajduje się placówka, do użytkowania (zał. 1). Z treści opinii wynika, że lokal będzie spełniał wymagania określone w przepisach o ochronie przeciwpożarowej, pod warunkiem dostosowania go do obowiązujących przepisów przeciwpożarowych w terminie do 30.11.2022 r.

Z pisma przekazanego ze Starostwa Powiatowego w Namysłowie do PCPR w Namysłowie, z dnia 15.05.2023 r. wynika, że Zarząd Powiatu Namysłowskiego umową nr IZM.I.273.293.2022 z dnia 28.11.2022 r. zlecił wykonanie dokumentacji projektowej przystosowania pomieszczeń Domu Dziecka przy ul. Pułaskiego 3b

w Namysłowie do obowiązujących przepisów i standardów (zał. 2). Zakończenie zadania zostało przesunięte na dzień 31.05.2023 r. Z pisma wynika również, że udzielona została dnia 31.03.2023 r. zgoda na odstępstwo, pod warunkiem zastosowania rozwiązań zamiennych wymagających ponownie uzyskania opinii Rzecznawcy do Spraw Zabezpieczeń Przeciwożarowych oraz jego wystąpienia do Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Opolu w sprawie uzgodnienia ekspertyzy na odstąpienie od warunków technicznych dla placówki.

Z dostanej informacji przez pracownika Starostwa Powiatowego w Namysłowie w dniu 12.07.2023 r. wynika, że opinia rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych dla pomieszczeń Domu Dziecka „Szansa” z 01.04.2022 r. wskazuje, że: „wobec istniejących w obiekcie przeciwpożarowych warunków techniczno-budowlanych, nie występują żadne z kryteriów zagrożenia ludzi, w związku z czym obiekt Dom Dziecka „Szansa” może być użytkowany z uwagi na wymogi przeciwpożarowych przepisów techniczno-budowlanych. Aktualna ekspertyza rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych uzgodniona z Opolskim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej w trybie określonym w §2 ust.3a rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2019 r. poz. 1065 ze zm.), zakłada poprawienie warunków ewakuacji poprzez zastosowanie m.in. ponadstandardowych rozwiązań – wprowadzenie awaryjnego oświetlenia ewakuacyjnego obejmującego drogi ewakuacyjne w budynku i pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi, zamontowaniu czujników dymu, montaż rolet przeciwpożarowych w dwóch oknach.

Powyższa ekspertyza określa występujące dotychczas nieprawidłowości w zakresie warunków ewakuacji, obejmujące mniejszą od wymaganej szerokość korytarzy oraz zawężenie drzwi ewakuacyjnych jako nie mające decydującego znaczenia z punktu widzenia bezpieczeństwa osób przebywających w budynku. Co wynika głównie z faktu niewielkiej ilości osób mogących przebywać w budynku oraz to, iż osobami tymi są osoby, znające rozkład wyjść ewakuacyjnych w obiekcie i dróg ewakuacyjnych do nich prowadzących.

Po zatwierdzeniu przez odpowiedni organ posiadanej, nowej dokumentacji, Zarząd Powiatu wystąpi do Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej o ponowne przeprowadzenie czynności w oparciu o aktualną dokumentację oraz wydanie opinii”.

Zgodnie ze Statutem Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Domu Dziecka „Szansa” w Namysłowie (zał. 3) wprowadzonym Uchwałą Rady Powiatu Namysłowskiego Nr XXXIV/227/2021 w dniu 24.11.2021 r. , Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Dom Dziecka „Szansa” w Namysłowie jest jednostką wchodzącą w strukturę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie. Placówką kieruje Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie przy pomocy wychowawcy koordynatora.

W tym miejscu należy zauważyć, że Rada Powiatu Namysłowskiego nie miała podstaw do wprowadzenia w dniu 24.11.2021 r. statutu zmieniającego w sposób istotny zasady funkcjonowania i organizacji placówki, ponieważ w tej dacie obowiązywała decyzja Wojewody Opolskiego z dnia 6 października 2010 r. nr 3/2010 określająca lokalizację i liczbę miejsc w placówce. Utworzenie placówki mogło nastąpić w momencie wydania przez Wojewodę Opolskiego decyzji w tym zakresie. Stąd działanie Rady uznaje się za nieprawidłowość.

Szczegółowe zadania, organizację oraz zakres sprawowanej opieki określa Regulamin Organizacyjny Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Dom Dziecka „Szansa” w Namysłowie, stanowiący załącznik do uchwały Nr 127/449/2022 Zarządu Powiatu Namysłowskiego z dnia 22.03.2022 r. (zał. nr 4).

Z regulaminu wynika, że Dom Dziecka „Szansa” w Namysłowie¹ jest placówką opiekuńczo-wychowawczą typu socjalizacyjnego. Za prawidłową organizację pracy wychowawczej w placówce odpowiada Zastępca Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie ds. instytucjonalnej pieczy zastępczej² przy pomocy Wychowawcy- Koordynatora. Placówka dysponuje 12 miejscami.

Mając na względzie powyższe uwagi odnośnie statutu należy stwierdzić, że odnoszą się one również do wprowadzonego Regulaminu. Mianowicie dokonano zmian, przed wydaniem stosownej decyzji przez Wojewodę Opolskiego w zakresie organizacji placówek opiekuńczo-wychowawczych w Namysłowie. Stąd działanie Zarządu uznaje się za nieprawidłowość, która skutkowałą dokonaniem zmian w zakresie funkcjonowania odrębnej placówki bez zezwolenia Wojewody Opolskiego.

Przyjęcie uchwał odnośnie Statutu i Regulaminu DD „Szansa” w Namysłowie przed wydaniem zezwolenia przez właściwy organ na

---

¹ Nazywany dalej DD „Szansa”

² Nazywany dalej dyrektorem.

funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej stanowi naruszenie art. 7 Konstytucji RP, tj. zasady legalizmu. Celem zasady legalizmu jest przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz poddanie tego działania kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem. Działania organów bez podstawy prawnej i poza granicami prawa albo z naruszeniem tych granic są zawsze nielegalne.

W dniu kontroli w placówce umieszczonych było 12 wychowanków, spośród których 1 przebywał w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Długość pobytu wylosowanych do kontroli wychowanków wynosił od 6 miesięcy do 8 lat.

Na pierwszy dzień kontroli wiek wychowanków placówki wynosił od 13 do 24 lat.

W placówce, za zgodą dyrektora przebywa 4 pełnoletnich wychowanków, którzy osiągnęli pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej i nie ukończyli 25. roku życia co jest zgodne z art. 37 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9.06.2011 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.)³.

Dokumentacja wylosowanych do kontroli pełnoletnich wychowanków przebywających w placówce wskazuje, że Dyrektor Centrum zawierał z wychowankiem umowę, której przedmiotem było określenie warunków dalszego pobytu w placówce. W umowie określono zobowiązania wychowanka, w tym poddaniu się rygorom regulaminu obowiązującego w placówce, a także prawa wychowanka, w tym postanowienia w zakresie niedochowania warunków umowy.

W okresie objętym kontrolą placówkę opuściło 3 wychowanków z uwagi na usamodzielnienie się, w tym samym czasie do placówki przyjęto 4 nowych wychowanków.

1. Ocena standardu opieki i wychowania w placówce, w tym w zakresie prowadzenia dokumentacji:

- 1.1. osobowej wychowanków**
- 1.2. indywidualnej wychowanków**
- 1.3. prowadzonej przez specjalistów**

W celu dokonania oceny standardu opieki i wychowania w placówce kontroli poddano dokumentację osobową i indywidualną 5 wychowanków (wybranych losowo), dokumentację prowadzoną dla tych samych wychowanków przez

---

³ Nazywanej dalej „ustawą”.

specjalistów zatrudnionych w placówce, tj. pedagoga i psychologa. Ponadto przeprowadzono analizę protokołów zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji wszystkich dzieci.

Ad. 1.1.

Dokumentacja osobowa wychowanków zawierała:

- postanowienia sądu o umieszczeniu dziecka w placówce,
- postanowienia sądu o umieszczeniu wychowanków w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych,
- skierowania dziecka do placówki,
- akty urodzenia dziecka, potwierdzenia zameldowania,
- dokumentację medyczną dziecka, w tym m.in. wypisy z leczenia szpitalnego, skierowania do poradni specjalistycznych,
- opinie i orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych,
- dokumentację szkolną dziecka,
- dokumentację dotyczącą urlopowania dziecka do domów rodzinnych,
- korespondencję z sądem, ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkiem adopcyjnym.

Ustalono, że spośród wszystkich wychowanków 1 dziecko miało uregulowaną sytuację prawną i zostało zgłoszone do adopcji. Decyzją ośrodka adopcyjnego odstąpiono od procedury adopcji. Rodzice pozostałych wychowanków mieli ograniczone prawa rodzicielskie.

W placówce prowadzona jest ewidencja dzieci, która zawiera informacje wyszczególnione w § 17 ust. 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22.12.2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292 poz. 1720), zwanego w dalszej części wystąpienia- rozporządzeniem.

Ustalono, że w okresie wakacyjnym i świątecznym dzieci z DD „Szansa” są przenoszone do placówki opiekuńczo-wychowawczej na ul. Pułaskiego 1, wychowawcy z DD „Szansa” w tym czasie realizują także swoje zadania w placówce na ul. Pułaskiego 1. Takie działanie ma zapewnić ciągłość zachowania opieki. Powyższe wskazuje natomiast na naruszenie rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, bowiem zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia dziecko do placówki opiekuńczo-wychowawczej kieruje powiat właściwy do ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka. Dzieci posiadały skierowanie do konkretnej placówki opiekuńczo-wychowawczej, wobec czego przenoszenie ich

do innej, w celu zapewnienia odpowiedniej opieki powinno być także odpowiednio udokumentowane. Powiat podejmując decyzję o przenoszeniu dzieci do innej placówki, w celu umożliwienia zapewnienia odpowiedniej opieki zobowiązany jest przestrzegać zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Uwzględniając przywołane przepisy należy stwierdzić, że dokonując czasowych przenosin dzieci z Domu Dziecka „Szansa” do innej placówki na czas wakacji i okresów świątecznych naruszono postanowienia rozporządzenia w zakresie wydawanych skierowań.

Tym samym stwierdza się, że w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej Dom Dziecka „Szansa” w Namysłowie, czasowo zapewniano małoletnim opiekę niezgodnie z wydanym skierowaniem, co narusza § 2 ust. 1 rozporządzenia.

Ad. 1.2.

Dla każdego wychowanka, stosownie do zapisów § 14 rozporządzenia, niezwłocznie po przyjęciu do placówki, sporządzano diagnozę psychofizyczną dziecka, która uwzględniała analizę:

- mocnych stron dziecka i jego potrzeb w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym i społecznym,
- przyczyn kryzysu w rodzinie oraz jego wpływu na rozwój dziecka,
- relacji dziecka z najbliższym otoczeniem,
- rozwoju dziecka.

Diagnoza zawierała odpowiednio do wieku, rozwoju i doświadczeń dziecka, wskazania do pracy pedagogiczno-terapeutycznej z dzieckiem, pracy z rodziną dziecka, rodzaju działań przygotowujących wychowanka do umieszczenia w rodzinie zastępczej, do usamodzielnienia, co jest zgodne z § 14 rozporządzenia

Diagnozy przeprowadzane były przez psychologa zatrudnionego w placówce.

Diagnozy sporządzone zostały rzetelnie, uwzględniały wszelkie informacje o sytuacji dzieci, a także były dostosowane do stwierdzonych potrzeb wychowanków, zawierały wskazówki dotyczące dalszych działań opiekuńczo-wychowawczych.

W 1 przypadku diagnoza nie uwzględniała pracy przygotowującej dziecko do usamodzielnienia pomimo osiągnięcia pełnoletności przez wychowankę w najbliższym czasie.

Stosownie do zapisów § 15 rozporządzenia wychowawca, kierujący procesem wychowawczym, niezwłocznie po zapoznaniu się z diagnozą psychofizyczną dziecka opracowywał plan pomocy dziecku.

Plany pomocy dziecku sporządzane są w placówce co roku, na czas trwania roku szkolnego oraz modyfikowane w zależności od zmieniającej się sytuacji dziecka lub jego rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, zgodnie z § 15 ust. 5 rozporządzenia.

Zgodnie z § 15 ust. 2 opracowując plany pomocy dziecku, stosownie do okoliczności, rozwoju psychicznego i fizycznego, stanu zdrowia i stopnia dojrzałości dziecka, uwzględnia się zdanie dziecka na co wskazują podpisy wychowanków pod sporządzanymi planami, **niemniej w przypadku sporządzania modyfikacji planów, pod formularzem znajduje się jedynie podpis wychowawcy, co może wskazywać na nieuwzględnianie zdania dziecka przy modyfikowaniu planów.**

Przeważająca większość opracowanych planów określała cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe, dostosowane do wieku i możliwości psychofizycznych dziecka. Plany uwzględniały powrót dziecka do rodziny, umieszczenie dziecka w rodzinie przysposabiającej, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej lub przygotowanie dziecka do usamodzielnienia.

W przypadku 1 planu nie wyodrębniono dostatecznie analizy procesu zmian rozwoju psychicznego i fizycznego dziecka w czasie jego pobytu w placówce, jednakże opisy zawarte w pozostałych obszarach planu, szczególnie w części dotyczącej potrzeb dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej, emocjonalnej i zdrowotnej, wskazują na dokonanie analizy wychowanków w ww. sferze.

Stosownie do zapisu § 15 ust. 4 rozporządzenia plany pomocy dziecku opracowane były na podstawie:

- 1) diagnozy, o której mowa w § 14;
- 2) dokumentacji dotyczącej dziecka, o której mowa w § 8;
- 3) analizy:
  - a) procesu zmian rozwoju psychicznego i fizycznego dziecka w czasie jego pobytu w placówce opiekuńczo-wychowawczej, w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
  - b) potrzeb dziecka w sferze opiekuńczej, rozwojowej, emocjonalnej, więzi z rodziną, relacji społecznych i funkcjonowania w grupie i środowisku rówieśniczym i szkolnym,
  - c) środowiska, z którego dziecko pochodzi,

- d) rozwoju edukacyjnego dziecka,
- e) wpływu sytuacji kryzysowej w rodzinie na rozwój dziecka i jego funkcjonowanie w placówce opiekuńczo-wychowawczej i w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, a także poza tymi placówkami.

W przypadku niektórych planów nie zaznaczono właściwych dokumentów na podstawie których opracowany został plan, spośród katalogu dokumentów zawartego w formularzu planu.

Plany sporządzane były w sposób zindywidualizowany do potrzeb i możliwości wychowanków, zawierały wyczerpujące opisy dostosowane do sytuacji dziecka wraz z określeniem sposobu w jaki osiągnąć zamierzone cele.

W żadnym planie nie znajduje się natomiast ocena efektów pracy z rodziną dziecka prowadzonej przez asystenta rodziny. Z relacji dyrektora placówki wynika, że żadna z rodzin wychowanków nie jest objęta pracą asystenta.

Zgodnie z § 17 pkt 2 rozporządzenia, w placówce prowadzone były karty pobytu dziecka. Karty uzupełniano nie rzadziej niż raz w miesiącu. Karty zawierały informacje na temat funkcjonowania dziecka w sferach:

- relacji dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi,
- funkcjonowania społecznego dziecka w placówce i poza nią,
- przebiegu kontaktów ze szkołą,
- rozwoju dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem stanu emocjonalnego wychowanka i samodzielności,
- stanu zdrowia dziecka,
- szczególnych potrzeb dziecka i znaczących wydarzeniach w jego życiu,
- współpracy placówki z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka, rodziny, w tym z asystentem rodziny.

W 4 przypadkach karty pobytu nie zawierały opisu rozwoju dziecka ze szczególnym uwzględnieniem stanu emocjonalnego i samodzielności dziecka.

Stosownie do art. 135 ustawy, w placówce działa zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Okresowe oceny odbywały się nie rzadziej niż co pół roku i dokonywane były w celu:

- ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- monitorowania procedur adopcyjnych u dzieci z uregulowaną sytuacją prawną,

- oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Po dokonaniu oceny, m.in. w oparciu o opinie pedagogiczne, psychologiczne oraz okresowe oceny wychowanków zespół formułował na piśmie wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce, które były przesłane do sądu rodzinnego zgodnie z art. 138 ust. 2 ustawy.

Analiza protokołów zespołu wskazuje, że w posiedzeniach uczestniczyli dyrektor placówki, przedstawiciele Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie, wychowawcy, pedagog. Na zespoły zapraszano także rodziców wychowanków, kuratorów, Policję, przedstawicieli ośrodków pomocy społecznej.

Niemniej w posiedzeniach nie uczestniczył psycholog zatrudniony w placówce, nie zapraszano również przedstawicieli ośrodka adopcyjnego oraz asystentów rodzin co jest niezgodne z art. 137 ust. 1 pkt 2 i 6 ustawy.

Z pisemnych wyjaśnień Zastępcy Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie (zwanego w dalszej części wystąpienia- Dyrektorem) wynika, że: „rodzice naszych podopiecznych po decyzjach Sądu i skierowaniu dzieci do placówek tracili możliwość korzystania z takiej pomocy, ewentualnie rezygnowali sami z pomocy asystenta rodziny”.

W kwestii niezapraszania przedstawicieli ośrodka adopcyjnego odstępuje się od formułowania zaleceń pokontrolnych z uwagi na fakt, iż w okresie objętym kontrolą wobec żadnego dziecka nie toczyło się postępowanie adopcyjne, a wobec 1 wychowanki, której rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, w wyniku złożenia przez nią oświadczenia, odstąpiono od procedur adopcyjnych.

W zakresie zarzutu dotyczącego nieuczestniczenia przez psychologa w posiedzeniach zespołu, Dyrektor wyjaśnił: „w wymienionym wyżej okresie Pani Psycholog pracowała w naszych Placówkach na zastępstwie na ½ etatu. Posiadając jednocześnie inne zobowiązania zawodowe w innym miejscu pracy i nie miała możliwości w godzinach dopołudniowych uczestnictwa w posiedzeniach Zespołu. Jednak na bieżąco zapoznawała się z charakterystykami wychowanków i protokołami Zespołu do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji dzieci przebywających w naszych placówkach. Pani Psycholog знаła oceny sporządzone przez wychowawców oraz informowała ich o swoich spostrzeżeniach i podejmowanych wobec wychowanków działaniach”.

Ponadto Dyrektor przedstawił oświadczenie psychologa, w którym pracownik potwierdza, że na bieżąco zapoznawał się z charakterystykami wychowanków i protokołami posiedzeń Zespołu oraz znane jej były oceny sporządzone przez wychowawców, a o swoich spostrzeżeniach i podejmowanych własnych działaniach wobec wychowanków informowała wychowawców.

Powyższe wyjaśnienia jednak w dalszym ciągu nie usprawiedliwiają nierealizowania obowiązku określonym w art. 137 ust. 1 pkt 2 ustawy z którego wynika, że psycholog, pedagog oraz pracownik socjalny jeżeli są zatrudnieni w placówce, wchodzi w skład zespołu.

Z każdego posiedzenia Zespołu sporządzany został protokół z którego wynika, że oceny dokonuje się na spotkaniu zespołu w udziale poszczególnych osób oraz w celu:

- 1) ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka;
- 2) analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną;
- 3) modyfikowania planu pomocy dziecku;
- 4) monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie;
- 5) oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb;
- 6) oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 7) informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, przepisów ustawy o działalności leczniczej lub o pomocy społecznej.

Protokoły podpisane zostały jedynie przez Dyrektora placówki. Co prawda, ustawa nie wskazuje w jaki sposób powinno się dokumentować czynność udziału osób w posiedzeniu zespołu, to jednak zaleca się, aby w tym celu sporządzony został pisemny protokół z przebiegu posiedzenia i wskazane jest, aby został on podpisany przez wszystkich biorących udział w posiedzeniu.

Ad. 1.3.

W placówce obowiązuje Plan Pracy Psychologa opracowany na rok 2022/2023. Plan zakłada:

- 1) prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla wychowanków w tym: bezpośrednie kontakty z wychowankami zgłaszającymi potrzebę konsultacji lub rozmowy, psychoedukacja indywidualna i grupowa w zakresie kompetencji

emocjonalno- społecznych, samooceny, radzenia sobie ze stresem i złością, właściwej komunikacji interpersonalnej, warsztaty, zajęcia grupowe z elementami treningu umiejętności społecznych;

- 2) diagnozę: indywidualnych potrzeb psychospołecznych wychowanków, trudności szkolnych i wychowawczych, rozwoju procesów poznawczych, społecznych i emocjonalnych oraz cech osobowości z wykorzystaniem dostępnych testów psychologicznych, zainteresowań i predyspozycji zawodowych, opracowywanie wyników diagnoz, sporządzanie opinii, analiza dokumentacji specjalistycznej wychowanków;
- 3) interwencje psychologiczne (w trudnościach adaptacyjnych, kryzysie emocjonalnym, zagrożeniu niedostosowaniem społecznym, konfliktach interpersonalnych, sytuacjach nieprzestrzegania obowiązujących ustaleń regulaminowych);
- 4) profilaktykę (realizacja zadań z programu edukacyjno- profilaktycznego oraz wychowawczego placówki, edukacja prozdrowotna w zakresie chorób cywilizacyjnych, racjonalnego odżywiania się, zdrowego stylu życia, profilaktyka uzależnień, zajęcia rozwijające i wzmacniające indywidualne dyspozycje społeczno-emocjonalne, organizacja czasu wolnego poprzez zajęcia integracyjno- adaptacyjne);
- 5) porady i konsultacje dla opiekunów i wychowawców (m. in. Udział w posiedzeniach zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka);
- 6) terapię (indywidualna, zaburzeń emocjonalno-motywacyjnych, wspomaganie procesu budowania tożsamości i nabywaniu kompetencji w zakresie samodzielności).

Psycholog prowadzi dzienniki zajęć psychologa w których znajdują się wpisy podjętych czynności, data, uwagi, podpis psychologa oraz krótki opis czynności przeprowadzonej psychologa ze wskazaniem dziecka którego dotyczy zapis.

Z zapisów wynika, że działania podejmowane są najczęściej wobec dzieci indywidualnie, znajdują się jednak zapisy z których wynika, że rozmowa bądź czynność dotyczyła również grupy np. 3 lub 4 osób.

Z dzienników psychologa wynika, że pracownik podejmuje rozmowy z wychowankami zarówno na prośbę wychowanka jak i wynikające z inicjatywy psychologa.

Często rozmowy z psychologiem były wynikiem reakcji na sytuacje jak np. powzięcie informacji o paleniu papierosów, konflikt między wychowankami.

Psycholog rozmawiał również wychowankami na tematy dotyczące trudności edukacyjnych i emocjonalnych, planów na przyszłość, wyboru dalszej edukacji, relacji damsko-męskich, szkodliwości palenia, udzielał pomocy w organizacji czasu wolnego, w nauce, przeprowadzał zajęcia psychoedukacyjne w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.

Poza działaniami specjalistów zatrudnionych w placówce, wychowankowie korzystają również pomocy poza placówką np. w szkołach, poradni psychologiczno-pedagogicznej, Pracowni Rozwoju i Psychoedukacji AFFIRMO w Namysłowie, w Centrum Terapii i Psychoedukacji w Namysłowie.

Roczny Plan Pracy Pedagoga opracowany został w placówce na rok 2022/2023. Zakłada on m.in.: korygowanie niewłaściwych zachowań u wychowanków, udział w posiedzeniach Stałego Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Wychowanków, współpracę z innymi instytucjami, pomoc wychowankom w nauce, zapewnienia im wsparcia emocjonalnego i poczucia bezpieczeństwa, prowadzenie terapii pedagogicznej mającej na celu realizowanie zaleceń z poradni, poradnictwo pedagogiczne dla rodziców i opiekunów prawnych, kształtowanie postaw prospołecznych wśród wychowanków, tworzenie i realizowanie programów profilaktycznych, pomoc wychowankom przy wyborze dalszej drogi kształcenia, przygotowanie wychowanków do usamodzielnienia, prowadzenie edukacji prozdrowotnej, przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym i społecznie nieakceptowanym, rozbudzanie w nich zainteresowań i talentów.

Z prowadzonych przez pedagoga Dzienników zajęć wynika, że pedagog monitoruje sytuację szkolną wychowanków poprzez wizyty w szkołach, podejmuje rozmowy z kuratorem sądowym, pomaga w nauce, gra w gry planszowe, ćwiczy zalecenia z poradni, rozmawia na różne tematy jak: higiena osobista, szkodliwość palenia papierosów, rozmawia z rodzicami wychowanków.

W Indywidualnych teczках pomocy pedagogicznej znajdują się ćwiczenia w formie rysunków, zadań, działania matematyczne, dyktanda, krzyżówki.

Zapisy dokonywane przez pedagoga są ogólne, nie są przypisane konkretnemu dziecku w związku z czym nie można określić czy wychowankowie są właściwie objęci wsparciem pedagogicznym.

Co więcej zapisy dokonywane przez pedagoga są w większości nieczytelne, a treść zapisów dokonywanych zarówno przez pedagoga jak i psychologa często obejmuje zakres wychowawcy, na co wskazują

wielokrotnie pojawiające się zapisy : „pełnienie dyżuru nocnego, pomoc w przygotowywaniu śniadania, pomoc w odrabianiu zadań domowych, czuwanie nad bezpieczeństwem dzieci”.

Z relacji pedagoga jak i Dyrektora placówki wynika, że wzmożona praca wychowawcza wymusza na pracownikach skupienie się na kwestiach związanych z bieżącą opieką nad małoletnimi oraz pracą wychowawczą co powoduje odłożenie na dalszy plan pedagogicznych czynności jak np. terapia pedagogiczna mającą na celu korygowanie i kompensowanie zaburzeń u dziecka będących często przyczyną niepowodzeń szkolnych.

Powyższe wyjaśnienia wskazują na konieczność zapewnienia dodatkowego wsparcia kadrowego w placówce w celu prawidłowej realizacji pracy wychowawczej oraz specjalistycznej.

W placówce nie prowadzi się arkuszy badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych co jest niezgodne z §17 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia.

Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy placówka opiekuńczo-wychowawcza umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej oraz podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny. DD Dziecka „Szansa” umożliwia kontakt dziecka z rodzicami poprzez możliwość urlopowania dzieci w domach rodzinach, nawiązania kontaktu telefonicznego i osobistego w placówce.

Z zapisów dokonywanych w np. kartach pobytu wynika, że wychowawcy rozmawiają zarówno z wychowankami, jak i z samymi rodzicami na temat ich zdania w sprawie reintegracji rodziny, badając w ten sposób możliwości i gotowość rodzica do przejęcia pieczy nad małoletnim. Monitorują sytuację zawodową rodziców biologicznych, monitorują ich wizyty w urzędzie pracy, współpracują z kuratorem sądowym, ośrodkami pomocy społecznej prowadzącymi pracę z rodziną, dzielnicowym.

Wychowawcy bądź Dyrektor ustalali sytuację i warunki mieszkaniowe w miejscu zamieszkania rodziny, z reguły na potrzeby wyrażenia zgody na urlopowanie dziecka.

Wychowawcy oraz specjaliści monitorują częstotliwość kontaktów dziecka z rodzicami, innymi członkami rodziny, podejmują rozmowy z wychowankami na temat relacji rodzinnych, monitorują działania rodziców w zakresie starań

o przywrócenie opieki nad dzieckiem, kontaktują się z dzieckiem podczas jego pobytu w domu rodzinnym.

Pracownicy podejmowali działania na rzecz reintegracji rodziny, których zakres był znacznie zróżnicowany i zależny od sytuacji rodziców biologicznych. Działania te, poza składaniem wizyt w rodzinie przed wydaniem zgody na urlopowanie dziecka, polegały głównie na zapoznaniu się z sytuacją rodzinną dzieci, ustaleniu problemu zaburzającego relacje rodzinne i zachęcaniu rodziców do uczestnictwa w ważnych wydarzeniach z życia dzieci.

W dokumentacji prowadzonej w placówce brak jest natomiast zapisów dotyczących współpracy rodziców biologicznych z asystentem lub pracownikiem socjalnym lub jakiegokolwiek informacji, czy rodziny są objęte takim wsparciem. Z wyjaśnień Dyrektora wynika, że żadna z rodzin nie jest objęta wsparciem asystenta rodziny.

Z uwagi na brak wylosowanych do kontroli wychowanków, wobec których miałyby zastosowanie art. 100 ust. 4a ustawy, nie ma możliwości dokonania oceny realizacji obowiązku składania wniosku do sądu wraz z uzasadnieniem w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, przez Dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

2. Ocena standardu usług w placówce.

- 2.1. Zapewnienie dzieciom pokoi mieszkalnych, nie większych niż 5-osobowych, właściwie oświetlonych i wyposażonych, łazienek z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych, miejsca do nauki oraz wspólnej przestrzeni mieszkalnej, stanowiącej miejsce spotkań i wypoczynku.**
- 2.2. Ocena zaspokajania potrzeb bytowych wychowanków, w tym zapewnienia wychowankom:**
  - 2.2.1. Wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych i stanu zdrowia, dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych i napojów oraz miejsca do przygotowywania posiłków i obróbki żywności.**
  - 2.2.2. Dostępu do opieki zdrowotnej, zaopatrzenia w produkty lecznicze, wyroby medyczne oraz środki specjalnego przeznaczenia żywieniowego, dostępu do zajęć terapeutycznych.**

- 2.2.3. Wyposażenia w odzież, obuwie, bieliznę, środki higieny oraz przedmioty osobistego użytku.**
- 2.2.4. Dostępu do nauki, pomocy w nauce, szczególnie przy odrabianiu zadań domowych, w tym poprzez udział w zajęciach wyrównawczych i kompensacyjnych; opłaty za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się szkoła, pokrycia kosztów dojazdów do szkoły.**
- 2.2.5. Wyposażenia w kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci do 5 roku życia, w wysokości nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8 % kwoty określonej w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. kwoty 1189 zł (od dnia 1.06.2022 r.).**
- 2.3. Zapewnienie dzieciom właściwej opieki odpowiadającej ich potrzebom oraz rodzajowi prowadzonych zajęć.**
- 2.4. Zapewnienie opieki i bezpieczeństwa wychowankom w godzinach nocnych.**

Ad. 2.1.

W wyniku oględzin pomieszczeń placówki zespół inspektorów stwierdził, że w DD „Szansa” wychowankowie zajmują 6 pokoi w tym 1 pokój 1- osobowy, 4 pokoje 2-osobowe oraz 1 pokój 3-osobowy.

Pomieszczenia te są właściwie oświetlone, wyposażone w niezbędne meble zapewniające przechowywanie rzeczy osobistych: łóżka, szafy, regały oraz biurka, co jest zgodne z § 18 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia.

Do dyspozycji dzieci są 2 łazienki wyposażone w meble łazienkowe i sanitarium w tym w 1 pomieszczeniu znajduje się wanna, a w drugim prysznic, oraz dodatkowa osobna ubikacja z umywalką. Łazienki zgodnie z § 18 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia, umożliwiają korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny.

W placówce znajduje się miejsce do prania i suszenia rzeczy osobistych. Pralki i suszarki automatyczne usytuowane są w łazienkach. Ponadto do dyspozycji wychowanków są również suszarki tradycyjne.

Stosownie do zapisów § 18 ust. 3 pkt 3, 5 rozporządzenia w lokalu znajdują się pomieszczenia do wypoczynku oraz nauki, stanowiące wspólną przestrzeń

mieszkalną, będące miejscem spotkań, wypoczynku oraz nauki. Znajdują się w niej meble wypoczynkowe, stoły, telewizor. Dzieci mogą uczyć się też w swoich pokojach przy biurkach.

W placówce, zgodnie z § 18 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia, znajduje się kuchnia z miejscem do przygotowywania posiłków, zapewniającym odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności. Kuchnia jest do dyspozycji dzieci, wyposażona w niezbędne sprzęty AGD, naczynia kuchenne, garnki i sztucce.

Poza tym w placówce znajduje się pokój wychowawców w którym znajduje się również apteczka zamykana na klucz.

Wejścia do budynku oraz okna są odpowiednio zabezpieczone. Drzwi wejściowe do budynku są zamykane od środka, a osoba która chce wejść do placówki musi zadzwonić dzwonkiem. W przypadku okien zabezpieczenia polegają na możliwości zamykania ich na klucz.

Ad.2.2.1.

W placówce posiłki przygotowywane są w DD w Namysłowie przy ul. Pułaskiego 1 i dystrybuowane w specjalnych pojemnikach do placówki DD „Szansa”. W weekendy posiłki przygotowują wychowawcy wspólnie z wychowankami.

Z analizy jadłospisów jak i z rozmów kierowanych z wychowankami wynika, że każdego dnia dzieci otrzymują 5 posiłków (I i II śniadanie, obiad, podwieczorek i kolację). Posiłki są urozmaicone i smaczne. Jadłospis przygotowywany jest zgodnie z zasadami zdrowego żywienia. Dzieci mają możliwość jego przejrzenia i wniesienia ewentualnych poprawek. Wychowankowie potwierdzają podpisem jadłospis na 10 dni.

W rozmowach wychowankowie potwierdzali, że posiłki przygotowywane w placówce są smaczne i w wystarczających ilościach, a dzieci mają swobodny dostęp do jedzenia i picia przez całą dobę. Dzieci mogą swobodnie korzystać z kuchni oraz z aneksu kuchennego i mają możliwość samodzielnego przygotowania potraw lub słodkich wypieków.

W przypadku wychowanki, która deklaruje wegetarianizm, wychowanka ma możliwość zastąpienia dania mięsnego daniem jarskim.

Ad.2.2.2.

W placówce nie przebywa żaden wychowanek wymagający stosowania środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego, zgodnie z wymogiem określonym w § 18 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia.

W rozmowach kierowanych dzieci poinformowały kontrolujących, że leki są przechowywane poza ich zasięgiem i wydawane przez wychowawców. Zespół inspektorów stwierdził, że w placówce prowadzony jest „zeszyt leków”, w którym odnotowywane są wszystkie leki podawane dzieciom.

Dzieci potwierdziły, że są pod kontrolą lekarza pierwszego kontaktu i stomatologa oraz mają zapewniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, stosownie do zapisów § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia. W zależności od potrzeby dzieci, wychowawcy towarzyszą dzieciom przy wizytach i kontrolach lekarskich, pilnują terminów badań. Dla każdego wychownika gromadzona jest dokumentacja medyczna, na bieżąco uzupełniana o zaświadczenia lekarskie, wyniki badań, karty leczenia szpitalnego, informacje o zalecanych przez lekarza dla dzieci lekach czy inne ważne dokumenty związane z leczeniem.

Wychowankowie mają zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia dostęp do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych a także terapeutycznych i rewalidacyjnych prowadzonych w szkołach oraz w placówce.

Ad.2.2.3.

Z analizy kart odzieżowych oraz z rozmów kierowanych z wychowankami wynika, że placówka zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6 lit. a rozporządzenia, zapewnia im odzież, obuwie, bieliznę i inne przedmioty osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb. Z rozmów z dziećmi wynika, że są zaopatrywane w odzież na bieżąco, w zależności od potrzeby.

Dzieci mają zapewnione wszystkie produkty niezbędne do higieny osobistej zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 6 lit. c rozporządzenia.

Ad.2.2.4.

Stosownie do zapisów § 18 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia, wszystkie dzieci są zaopatrzone w podręczniki, pomoce i przybory szkolne.

Z rozmów z wychowankami wynika, że w razie potrzeby dzieci mają dostęp do komputera i laptopów oraz zagwarantowaną pomoc wychowawców.

Zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 13 rozporządzenia placówka pokrywa koszty pobytu wychowanków w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, internacie. Placówka pokrywa koszty dojazdu wychowanków do i ze szkół stosownie do zapisu § 18 ust. 1 pkt 14 rozporządzenia.

Ad.2.2.5.

Z analizy kontrolowanej dokumentacji oraz na podstawie przeprowadzonych rozmów kierowanych z wychowankami ustalono, że wszystkie dzieci otrzymują co miesiąc kieszonkowe w różnych wysokościach.

W placówce najniższa kwota przyznawana wychowankom to 10 zł, a najwyższa 80 zł. Zgodnie z obowiązującym na dzień kontroli Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w *sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej* zgodnie z którym podstawa do wyliczenia kwot kieszonkowego wynosi 1189 zł co w przypadku minimalnej kwoty do własnego dysponowania przez dzieci w wys. 1% daje sumę 11,89 zł.

Wobec powyższego w badanym okresie kieszonkowe było wypłacane niezgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia tj. w wysokości niższej niż 1% odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Dzieci otrzymują kieszonkowe, które ustalane jest przez dyrektora placówki w porozumieniu z samorządem oraz pozostałymi wychowankami, zgodnie z regulaminem kieszonkowego. Wysokość kieszonkowego regulowana jest w zależności od wieku dziecka oraz ustalonych w regulaminie kryteriów określających zasady jego zmniejszania i zwiększania.

W placówce prowadzony jest zeszyt przydziału kieszonkowego, z którego wynika jaką kwotę otrzymuje wychowanek w danym miesiącu, za co kieszonkowe jest obniżane i za co zwiększane oraz podpis wychowanka i wychowawcy.

Ad.2.3.

Na podstawie rozmów z dziećmi i dokumentacją prowadzoną w placówce, że liczba dzieci pozostających pod opieką 1 osoby pracującej z dziećmi w placówce, stosownie do zapisów § 10 ust. 1 rozporządzenia odpowiada potrzebom dzieci i rodzajowi prowadzonych zajęć.

Ad.2.4.

Zgodnie z zapisem § 11 ust. 1 i 2 rozporządzenia, opiekę nocną w placówce ustala się na poziomie gwarantującym bezpieczeństwo każdego dziecka. W nocy opiekę sprawuje co najmniej 1 osoba pracująca z dziećmi. W rozmowach kierowanych wychowankowie potwierdzili, że wychowawca w trakcie godzin nocnych dokonuje obchodów pokoi dzieci, co jest zgodne z § 12 ust. 2 rozporządzenia, a także zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia opieka ta sprawowana jest w sposób zapewniający bieżący i stały nadzór.

Stosownie do § 16 ust. 1 rozporządzenia, wychowawca kieruje procesem wychowawczym nie więcej niż 5 dzieci.

Ustalono, że drzwi główne do budynku są zamykane od środka.

3. Ocena przestrzegania praw dziecka w placówce, w tym prawa do:

- 3.1. Nauki**
- 3.2. Informacji**
- 3.3. Swobody wypowiedzi**
- 3.4. Ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem**
- 3.5. Prywatności**
- 3.6. Wolności religijnej**
- 3.7. Czasu wolnego i wypoczynku**
- 3.8. Zrzeszania się w samorząd**
- 3.9. Zabezpieczenia podstawowego standardu życia.**

Prawa dziecka badano na podstawie rozmów kierowanych oraz anonimowych ankiet przeprowadzonych z 9 wychowankami w wieku od 13 do 18 lat.

W trakcie czynności kontrolnych 3 wychowanków nie uczestniczyło w rozmowach z powodu przebywania w tym czasie w młodzieżowym ośrodku wychowawczym (1 wychowanek), przebywania w internacie szkolnym we Wrocławiu (1 wychowanek) oraz z uwagi na urlopowanie.

Ad. 3.1.

Wszystkie dzieci przebywające w placówce realizują obowiązek szkolny. Wychowankowie otrzymują pomoc w wyborze szkoły, mają możliwość kontynuowania nauki w wybranych przez siebie szkołach. W placówce poszerzają swoją wiedzę i zdobywają kwalifikacje biorąc udział w kursach na prawo jazdy, kursach programowania, warsztatach kulinarnych.

Z rozmów z dziećmi wynika, że otrzymują pomoc i wsparcie w nauce ze strony wychowawców w placówce i nauczycieli w szkole. Niektórzy przyznali, że korzystają również z korepetycji osób z zewnątrz. Wielu wychowanków korzystało lub korzysta z korepetycji np. z matematyki i angielskiego. Dzieci mogą uczyć się wspólnie w świetlicy lub w swoich pokojach. Wychowanek umieszczony w młodzieżowym ośrodku wychowawczym realizuje naukę na terenie ośrodka.

Ad. 3.2.

Z ankiet i rozmów z wychowankami wynika, że wszyscy znają swoje prawa i obowiązki. Potrafili wskazać za jakie zachowania mogą zostać ukarani, a za jakie nagrodzeni. Obowiązujący system kar i nagród każdy z ankietowanych uważa za sprawiedliwy. W rozmowach kierowanych wychowankowie zapytani o kary obowiązujące w placówce wymieniali: zabieranie telefonów, ograniczenia wyjść poza placówkę, obniżenie kieszonkowego. Wszyscy przyznali, że wiedzą jakie obowiązują kary, są zawsze informowani za co nakłada się na nich karę oraz do kiedy będzie obowiązywać. Uważają system kar i nagród za sprawiedliwy, kiedy mieli za karę zabranie telefonu wiedzieli z jakiego powodu i uważali, że kara jest współmierna do czynu. Każdy z wychowanków przyznawał jednocześnie, że zabieranie telefonu nie skutkowało brakiem kontaktu telefonicznego z rodziną gdyż w placówce znajduje się telefon stacjonarny z którego swobodnie mogą korzystać.

W placówce został opracowany Regulamin Wychowanków Placówki Opiekuńczo-wychowawczej DD „Szansa” w Namysłowie w którym zostały zawarte prawa i obowiązki wychowanków, z którym każdy z wychowanków zapoznał się składając podpis.

Z ankiet wynika, że z wychowankami rozmawia się na temat sytuacji prawnej. Rozmowy podejmuje wychowawcy oraz dyrektor .

Dzieci znają rodzaj dokumentacji prowadzonej w placówce.

Z przeprowadzonych ankiet i rozmów z dziećmi jednoznacznie wynika, że wszystkie dzieci znają swoje prawa, a w placówce dba się o podmiotowość dziecka poprzez branie pod uwagę jego zdania w różnych sprawach.

Ad. 3.3.

Z ankiet wynika, że wszyscy wychowankowie mogą mieć „własne zdanie”, a 8 na 9 ankietowanych stwierdziło, że może swobodnie wypowiadać swoje zdanie jeśli nie zgadzają się z opinią wychowawcy. Wychowawcy słuchają opinii wychowanków na różne tematy. W rozmowach wszystkie dzieci potwierdziły, że ich zdanie jest brane pod uwagę w sytuacjach gdy ich opinia różni się od zdania wychowawcy i mogą swobodnie o tym powiedzieć w ich obecności. Wychowankowie twierdzą, że bierze się ich zdanie pod uwagę np. przy planowaniu jadłospisów, wyrażaniu zgody na przepustki, organizowaniu czasu wolnego.

Ad.3.4.

Na pytanie ankiety „czy zdarzyło się, że poczułeś się poniżony, upokorzony”, 7 na 9 wychowanków odpowiedziało przecząco. W przypadku 2 twierdzących odpowiedzi nie zostały wyjaśnione okoliczności w części otwartej pytania w jakiej sytuacji do tego doszło.

Podczas rozmów kierowanych z dziećmi wszyscy wychowankowie zaznaczali, że mają możliwość porozmawiać z wychowawcą o sytuacjach gdy czuli się źle traktowani. Wychowawcy reagują na negatywne zachowania, tłumaczą skutki niewłaściwego zachowania względem innych dzieci, przeprowadzają rozmowy dyscyplinujące, uspokajają. Podczas rozmów wszystkie dzieci twierdziły, że traktowane są z szacunkiem przez wychowawców, bierze się pod uwagę ich opinie i poglądy. Podkreślały, że między nimi a wychowawcami istnieją pozytywne, bezpieczne relacje oparte na szacunku. W rozmowach wychowankowie twierdzili, że w przypadku jakichś problemów zawsze mogą liczyć na pracowników placówki i rodzinę.

Swoboda wypowiedzi wychowanków oraz chętny ich udział w rozmowach, brak oporów lub zawahania przy udzielaniu odpowiedzi oraz treści jakie wypowiadali podczas rozmów typu „to jest mój prawdziwy dom”, „szkoda, że tak późno tu trafiłam” wskazują na poczucie bezpieczeństwa jakie stwarza im się w placówce oraz budowanie między wychowawcami, a dzieckiem pozytywnych relacji opartych na wzajemnym szacunku i zaufaniu.

Podczas rozmów wszyscy wychowankowie zgodnie twierdzili, że są traktowani przez pracowników placówki z szacunkiem. Nie byli nigdy zastraszeni, poniżani, nikt z pracowników nie odnosił się do nich wulgarnie i nie dopuszczał się rękoczynów. Wychowankowie twierdzili, że nie byli również świadkami takich sytuacji. Nie zgłaszali również innych sytuacji które wskazywałyby na niewłaściwe traktowanie przez pracowników placówki. Zapytani czy jeśli działałoby się coś niepokojącego to czy zgłosiliby komuś, często w wypowiedziach wskazywali dyrektora placówki. Z wypowiedzi wychowanków wynika, że darzą wychowawców oraz dyrektora zaufaniem, mogą z nimi o wszystkim porozmawiać. Wypowiadając się na ich temat używali określeń: „fajni wychowawcy”, „bardzo fajny dyrektor”, „dyrektor jest spoko”, „są ok”, „panuje rodzinna atmosfera”.

Z ich wypowiedzi wynika, że wychowawcy i dyrektor zawsze reagują w sytuacjach konfliktowych, można z nimi porozmawiać na „różne tematy”, mają do nich zaufanie.

Ad. 3.5.

Z rozmów kierowanych wynika, że szanowana jest tajemnica korespondencji.

Wszystkie dzieci podkreślały, że poufne rozmowy są prowadzone z zachowaniem dyskrecji. Dzieci mają prawo posiadać własne, osobiste przedmioty.

Dzieci mają prawo do zapraszania do placówki kolegów oraz członków rodziny, a także do ich odwiedzania. Wychowankowie mogą również swobodnie dysponować swoim kieszonkowym.

Ad. 3.6.

Dzieciom w placówce zapewnia się możliwość uczestnictwa w mszach w kościele. W trakcie rozmów podkreślili, że szanowane jest ich prawo do wychowywania w wierze zgodnie z wolą ich samych i ich rodziców. W placówce obchodzi się święta.

Ad. 3.7.

Z rozmów z dziećmi wynika, że mogą swobodnie dysponować swoim czasem wolnym. Starsi mają możliwość samodzielnego wychodzenia poza teren placówki, po wcześniejszym poinformowaniu wychowawcy na jaki czas wychodzą i dokąd się wybierają. W rozmowach kierowanych dzieci podkreślały, że mogą rozwijać swoje zainteresowania.

Dzieci mają organizowany czas w placówce i poza nią. Wyjeżdżają na różne wycieczki, uczestniczą w koncertach, mają zorganizowany czas w okresie ferii i wakacji. W placówce obchodzone są również urodziny, komunie. Dzieci mogą zaprosić na te uroczystość osoby bliskie.

Ad. 3.8.

W placówce funkcjonuje samorząd wychowanków. Dzieci wybierają swojego przedstawiciela, który prezentuje ich oczekiwania i propozycje na forum całego samorządu. Samorząd zrzesza i reprezentuje wszystkich wychowanków Domu.

W dokumentacji znajdują się protokoły z obrad członków samorządu. Spotkania dotyczyły najczęściej kwot kieszonkowego, spraw bieżących, w placówce odbywały się również cykliczne spotkania z dyrektorem podczas których poruszane były tematy dot. kultury osobistej, dyżury, dbania o porządek, wakacji, zasad podczas ciszy nocnej, oszczędności energii, gazu i wody, odpowiedzialności za zniszczone rzeczy w placówce.

Ad. 3.9.

Wychowankowie mają odpowiednią odzież, stosowną do wieku, pór roku. Dla dzieci prowadzona jest karta odzieżowa, w której odnotowuje się rodzaj odzieży, obuwia, datę otrzymania oraz ilość. W rozmowach dzieci podkreślały, że same mogą decydować o zakupie odzieży lub proszą o pomoc wychowawcę.

Z rozmów kierowanych wynika, że środki czystości i środki higieniczne są do stałej dyspozycji dzieci.

4. Kwalifikacje osób zatrudnionych w placówce.

Wszyscy pracownicy placówki są zatrudnieni w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie. Osobami pracującymi w DD „Szansa” jest 5 wychowawców (w tym 1 przebywa na urlopie macierzyńskim) oraz 1 pedagog.

W okresie objętym kontrolą, w Centrum zatrudnionych było 2 psychologów - 1 na zastępstwo.

Wszyscy wychowawcy posiadali kwalifikacje zgodne z art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy i legitymowali się wykształceniem wyższym na kierunku pedagogika (1 wychowawca), pedagogika w specjalności pedagogika resocjalizacyjna (2 wychowawców) oraz pedagogika w specjalności pedagogika resocjalizacyjna z kuratelą (2 wychowawców).

Osoba zatrudniona jako pedagog ukończyła studia wyższe magisterskie na kierunku pedagogika specjalna w specjalności resocjalizacja, co jest zgodne z art. 98 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Psycholodzy spełniali warunki określone w art. 98 ust. 1 pkt 3 ustawy, posiadali dyplomy ukończenia studiów magisterskich na kierunku psychologia.

Ustalono, że akta osobowe pracowników zawierały oświadczenia wymagane art. 98 ust. 3 pkt 1,2 ustawy.

W myśl art. 98 ust. 3 pkt 3 i 4 ustawy pracownicy nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz są zdolni do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co zostało potwierdzone zaświadczeniami lekarskimi o braku przeciwwskazań do pracy na danym stanowisku.

Ponadto wszyscy pracownicy zostali zweryfikowani w rejestrze sprawców na tle seksualnym co jest zgodne z art. 21 ustawy z dnia 16 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 152 ze zm.).

VII. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

W trakcie kontroli stwierdzono **nieprawidłowości** polegające na:

- 1) braku podstaw do wprowadzenia w dniu 24 listopada 2021 r. przez Radę Powiatu Namysłowskiego, statutu zakładającego funkcjonowanie odrębnej placówki Dom Dziecka „Szansa” w Namysłowie, w związku z obowiązującym w tym czasie zezwoleniem Wojewody Opolskiego, regulującego kwestię funkcjonowania Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Namysłowie;
- 2) braku podstaw do wprowadzenia w dniu 22 marca 2022 r. przez Zarząd Powiatu Namysłowskiego, Regulaminu Organizacyjnego Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej Dom Dziecka „Szansa” w Namysłowie, w związku z obowiązującym w tym czasie zezwoleniem Wojewody Opolskiego, regulującego kwestię funkcjonowania Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Namysłowie;
- 3) przenoszeniu dzieci z Domu Dziecka „Szansa” do Domu Dziecka w Namysłowie co skutkowało naruszeniem § 2 ust. 1 rozporządzenia,
- 4) sporządzaniu modyfikacji planów bez udziału dziecka na co wskazuje brak jego podpisu na dokumencie;

- 5) nierzetelnym sporządzaniu diagnoz psychofizycznych polegającym na nieuwzględnieniu w diagnozie przygotowania wychowanka do usamodzielnienia;
- 6) nierzetelnym sporządzaniu planów pomocy dziecku tj. nie zaznaczono właściwych dokumentów na podstawie których opracowany został plan, spośród katalogu dokumentów zawartego w formularzu planu;
- 7) nie zawieraniu w niektórych kartach pobytu opisu rozwoju dziecka ze szczególnym uwzględnieniem stanu emocjonalnego i samodzielności dziecka;
- 8) nie uczestniczeniu przez psychologa zatrudnionego w placówce, w zespołach do spraw oceny sytuacji dziecka co jest niezgodne z art. 137 ust. 1 pkt 2 ustawy;
- 9) braku potwierdzenia obecności osób uczestniczących w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka;
- 10) niewystarczającym wsparciu specjalistycznym którym objęte są dzieci;
- 11) nie prowadzeniu arkuszy badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych co jest niezgodne z §17 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia;
- 12) wypłacaniu kieszonkowego niezgodnie z § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia tj. w wysokości niższej niż 1% odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości jest niewłaściwe stosowanie przepisów, niewystarczający nadzór Dyrektora placówki nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami oraz niewystarczająca liczba pracowników w placówce.

Dokonywanie przez Radę oraz Zarząd Powiatu Namysłowskiego zmian w dokumentacji normującej zasady funkcjonowania Placówki, w zakresie odmiennym niż postanowił w decyzji Wojewoda Opolski, może w sposób istotny wpłynąć na niewłaściwe realizowanie zadań przez jednostkę.

Przenoszenie dzieci z Domu Dziecka „Szansa” do Domu Dziecka w Namysłowie może skutkować niewystarczającą opieką nad małoletnimi, a także lokowaniem ich w pomieszczeniach w których znajdują się rzeczy osobiste wychowanków faktycznie umieszczonych w placówce i jest działaniem nielegalnym.

Brak podpisów dziecka na modyfikacjach planów może skutkować niezapoznaniem się wychowanka z nowymi założeniami w planie oraz niezrealizowaniem określonych działań, a także niedostosowaniem go do faktycznych potrzeb dziecka.

Nierzetelne sporządzanie dokumentacji dziecka tj. planów pomocy dziecku, diagnoz psychofizycznych oraz kart pobytu może skutkować nie właściwie ukierunkowaną pracą lub pominięciem ważnych sfer życiowych wychowanka przy organizacji i planowaniu pracy z wychowankiem.

Brak udziału psychologa w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka może skutkować podejmowaniem nieadekwatnych działań w stosunku do wychowanków oraz brakiem efektywnej, spójnej pracy na rzecz dziecka.

Brak potwierdzenia obecności osób biorących udział w zespołach skutkuje brakiem możliwości potwierdzenia udziału poszczególnych osób w spotkaniu.

Nie prowadzenie arkuszy badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych może skutkować nie odpowiednim diagnozowaniem wychowanków placówki w zakresie potrzeb psychologicznych i pedagogicznych, a niewystarczające wsparcie pedagogiczne wychowanków uniemożliwia korygowanie oraz wspieranie wychowanków wykazujących trudności w rozwoju czy zachowaniu.

Wypłacanie kieszonkowego wychowankom poniżej ustalonej minimalnej kwoty do własnego dysponowania może skutkować niewystarczającym zapewnieniem wychowankom możliwości dysponowania przez nich własnym budżetem.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi: Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie, Zastępca Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Namysłowie, Zarząd Powiatu Namysłowskiego, Rada Powiatu Namysłowskiego oraz pracownicy Centrum.

VIII. Uwagi i wnioski

W wyniku kontroli stwierdzono, że Dom Dziecka „Szansa” w Namysłowie:

- 1) funkcjonuje na podstawie zezwolenia Wojewody Opolskiego, posiada Statut, z którego wynika, że placówka jest prowadzona jako placówka z miejscami socjalizacyjnymi;
- 2) posiada Regulamin organizacyjny, który określa zadania, organizację specyfikę i rodzaj sprawowanej opieki oraz zasady funkcjonowania placówki;
- 3) zarówno Statut jak i Regulamin określające funkcjonowanie placówki zostały wprowadzone przed wydaniem zezwolenia Wojewody Opolskiego na utworzenie placówki DD „Szansa”;
- 4) zapewnia dzieciom całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja ich potrzeby emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, społeczne, religijne i bytowe;

- 5) w okresie wakacyjnym lub świątecznym wychowankowie z Domu Dziecka „Szansa” są przenoszeni do Domu Dziecka w Namysłowie w celu zapewnienia ciągłości opieki naruszając tym samym zapis § 2 ust. 1 rozporządzenia;
- 6) realizuje plany pomocy dziecku oraz prowadzi dokumentację w tym m.in. karty pobytu wychowanków;
- 7) w niektórych przypadkach powyższa dokumentacja prowadzona była nierzetelnie, a modyfikacje planów pomocy dziecku nie zawierały podpisów wychowanków;
- 8) sporządza diagnozę psychofizyczną dla każdego wychowanka, niezwłocznie po przyjęciu do placówki;
- 9) w 1 przypadku diagnoza nie uwzględniała przygotowania dziecka do usamodzielnienia;
- 10) prowadzi karty udziału wychowanka w zajęciach prowadzonych przez pedagoga i psychologa, jednakże prowadzona praca przez pedagoga nie jest w pełni przypisana pracy pedagogicznej skupiając się głównie na pracy wychowawczej;
- 11) nie sporządza arkuszy badań i obserwacji pedagogicznych i psychologicznych dla wszystkich wychowanków co jest niezgodne z §17 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia;
- 12) zapewnia dzieciom pokoje mieszkalne nie większe niż 5-osobowe właściwie oświetlone i wyposażone, miejsce do prania i suszenia rzeczy osobistych, miejsce do nauki oraz wspólną przestrzeń mieszkalną, stanowiącą miejsce spotkań i wypoczynku;
- 13) zapewnia wyżywienie dostosowane do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych i stanu zdrowia, dostęp przez całą dobę do podstawowych produktów żywnościowych i napojów oraz miejsce do przygotowywania posiłków, przechowywania i obróbki żywności;
- 14) zapewnia dostęp do opieki zdrowotnej, zaopatrzenie w produkty lecznicze, wyroby medyczne oraz dostęp do zajęć terapeutycznych;
- 15) wyposaża w odzież, obuwie, bieliznę, środki higieny oraz przedmioty osobistego użytku;
- 16) zapewnia dostęp do nauki, pomoc w nauce, w tym poprzez udział w zajęciach wyrównawczych i kompensacyjnych;
- 17) ponosi opłaty za pobyt w bursie lub internacie, jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością, w której znajduje się szkoła, pokrywa koszty dojazdów do

szkoły wyposaża wychowanków w kwotę pieniężną do własnego dysponowania;

- 13) zapewnia wychowankom kwotę pieniężną, która w niektórych przypadkach wynosiła mniej niż 1% odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy.
- 18) umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi oraz podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- 19) zatrudnia kadrę merytoryczną, która spełnia kwalifikacje określone ustawą;
- 20) przestrzega prawa dziecka;
- 21) dokonuje oceny sytuacji dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej w zakresie określonym w art. 136 ustawy i w terminie nieprzekraczającym 6 miesięcy;
- 22) w zespołach do oceny sytuacji dziecka nie uczestniczy psycholog zatrudniony w placówce, co jest niezgodne z art. 137 ust. 1 pkt 4 ustawy;
- 23) nie potwierdza obecności osób biorących udział w posiedzeniach zespołu do spraw oceny sytuacji dziecka poprzez podpisy osób uczestniczących na posiedzeniu;
- 24) informuje sąd o zasadności dalszego pobytu wychowanka w placówce;

IX. Zalecenia pokontrolne

Z uwagi na stwierdzoną nieprawidłowość, stosownie do art. 197d ust. 1 ustawy,

zalecam:

- 1) dokonywanie zmian w zakresie dokumentacji określającej funkcjonowanie placówki w granicach prawa i posiadanego zezwolenia Wojewody Opolskiego;
- 2) umieszczanie małoletnich w placówce i zapewnianie opieki zgodnie z wydawanym skierowaniem;
- 3) sporządzanie modyfikacji planów pomocy dziecku uwzględniając zdanie dziecka;
- 4) rzetelne sporządzanie planów pomocy dziecku, diagnoz psychofizycznych oraz kart pobytu dziecka;
- 5) uczestniczenie przez psychologa w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka zgodnie z art. 137 ust. 1 pkt 4 ustawy,
- 6) potwierdzanie obecności osób uczestniczących w posiedzeniach zespołów;
- 7) zintensyfikowanie działań pedagogicznych względem wychowanków w szczególności wobec tych, którzy wymagają większego wsparcia pedagogicznego;

- 8) prowadzenie arkuszy badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych zgodnie z §17 ust. 1 pkt 4 Rozporządzenia;
- 9) wypłacanie kieszonkowego z uwzględnieniem § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia tj. w wysokości niższej niż 1% odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Pouczenie

Stosownie do § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym: wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Umotywowane zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Wojewody Opolskiego.

Ponadto na podstawie art. 122 w związku z art. 186 ust. 1 pkt 3a ustawy, proszę o przesłanie informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych **w terminie 30 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

Z up. Wojewody Opolskiego

Mieczysław Wojtaszek

Dyrektor

Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej

Inspektor Wojewódzki

Daria Grabowska

Inspektor Wojewódzki

Joanna Antosz

Kierownik Oddziału

Nadzoru i Kontroli Pomocy społecznej

Krystian Goetz